

*Want Uw goedertierenheid is beter dan dit leven.**Psalm 63 : 4a.*a. *Wereldgelijkvormigheid*

Er wordt in deze tijd veel gesproken over de secularisering van het leven, zelfs van de kerk. Dit vreemde woord secularisering betekent verwereldlijking.

De meeste mensen hebben een veel te ondiepe en te smalle voorstelling van dit woord verwereldlijking. Men denkt dan uitsluitend aan lichte kleding, bioscoop, schouwburg, dansen en nog enkele andere dingen. Natuurlijk kunnen deze dingen ernstige symptomen zijn van wereldgelijkvormigheid. Maar dat hoeft niet altijd en daarbij, een symptoom is nog niet de ziekte zelf. Wij mogen niet vergeten dat verwereldlijking veel meer omvat en veel verder en dieper gaat. Er kunnen ingetogen mensen zijn, die fel afgeven op het bekende staatje van wereldgelijkvormigheid als lichte kleding, bioscoop, dansen, enz. en die de gereformeerde zeden perfect naleven wat aangaat de uiterlijke levenstoon, en die zelfs trouwe kerkbezoekers zijn, maar die toch door en door verwereldlijkt zijn.

Nu moeten wij maar direct de zaak in het hart treffen en zeggen wat wereldgelijkvormigheid ten diepste is. Dit: wanneer de natuurlijke gaven, het aardse geluk, de wereldse welvaart geen symbolen, geen tekenen meer zijn van de hemelse zaligheid en de eeuwige vrede met God, dan zijn wij wereldgelijkvormig. Wanneer ons voorspoedig gezinsleven, ons gelukkig huwelijk, onze uitstekende zaken, onze goede arbeid, ons succes en onze goede naam, onze gezondheid en onze ontspanning, ons genot en onze voorspoed, dingen geworden zijn, machten en waarden die op zichzelf bestaan en die geen geestelijke band meer hebben aan God, dan hebben al deze op zichzelf goede dingen de plaats van God ingenomen en dan zijn ze automatisch afgoden geworden.

Dan hebben zij de heerlijkheid in zichzelf en niet in God, dan staan zij naast God, eigenlijk boven God, en niet onder God.

Maar dan is tegelijkertijd de diepere en hogere zin van al deze op zichzelf goede dingen ontnomen. Wanneer al deze dingen geen tekenen dus zijn van- en niet heenwijzen naar een geestelijke zaligheid in God, dan zijn deze op zichzelf goede dingen

Gen. 30 : 13; 49 : 20; Deut. 33 : 24, 25; Richt. 1 : 31, 32; 5 : 17b; 7 : 23; 2 Kron. 30 : 11; Ezech. 48 : 34; Luk. 2 : 36; 6 : 20; 9 : 25; 18 : 24, 25; 1 Cor. 3 : 21, 23; Jac. 5 : 1, 2, 5; Openb. 7 : 6a.

wereldgelijkvormigheid. Dan zijn ze ook het één en al voor ons geworden en het belangrijkste. Dan hebben we niet iets méér dan deze dingen, niet iets beters.

Wanneer wij niet meer kunnen zingen met ons hart: „Beter dan dit tijdelijk leven zijn me Uwe goedertierenheden”, dan zijn we wereldgelijkvormig.

Wanneer we meer onder de indruk komen van de rijke meneer in een grote villa, dan van een eenvoudig arm kind van God, die leeft in de zaligheid van Jezus Christus, dan zijn wij wereldgelijkvormig. Wanneer (en dat is het gevolg van de verkeerde taxatie van de dingen) wij dus wereldse doeleinden, als het slagen voor deze wereld en voor de mensen en voor deze tijd, belangrijker vinden dan het slagen voor de hemel, voor God en voor de eeuwigheid.

Tegen wereldgelijkvormigheid heeft Jezus Christus gewaarschuwd, toen Hij zeide: „Wat baat het een mens, zo hij de gehele wereld wint en schade lijdt zijner ziel.”

Wij moeten nooit vergeten dat wij zelfs in onze religieuze ervaring toch wereldgelijkvormig kunnen zijn. Wij kunnen ook bijvoorbeeld in ons danken wereldgelijkvormig zijn, wanneer wij danken voor eten en drinken, arbeid en huis, gezondheid en gezin, vrijheid en volk, terwijl al deze dingen op zichzelf zijn gaan staan en niet voor ons zijn signalen, tekenen, wegwijzers naar een hogere zaligheid, beloften en profetieën van de hemelse zaligheid, van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, waarin gerechtigheid woont. Kortom, wanneer onze verwachting verandert is in de dingen van deze wereld en niet uitmondt in de wederkomst van Christus.

Wij willen er nog eens aan herinneren wat Paulus verstaat onder wereldgelijkvormigheid, wanneer hij waarschuwt: „Wordt deze wereld niet gelijkvormig, omdat de gedaante van deze wereld voorbijgaat”, en wanneer hij spreekt van het gebruiken van de wereld en toch niet misbruiken van de wereld.

Het misbruiken is eigenlijk het tot de bodem toe gebruiken. Wanneer gebruikt de mens de dingen tot de bodem toe, tot het laatste afschraapseltje? Toch alleen dan, wanneer voor hem alles afhangt van die wereld, wanneer voor hem die wereld het één en het al geworden is, wanneer die wereld voor hem de hoogste en blijvende waarde vertegenwoordigt, wanneer mét die wereld zijn hele bestaan wegvalt. Indien wij zo de wereld taxeren en waarderen, dan zijn wij wereldgelijkvormig, want dan hebben wij aan de wereld de waarde gegeven, die God alleen toekomt en hebben wij dus van de wereld een afgod gemaakt.

De meeste mensen hebben niet door, dat dit de meest ernstige wereldgelijkvormigheid is, het vastzitten aan alles, wat God ons in deze wereld wil schenken aan op zichzelf goede dingen. Wij denken veel te veel dat de zonde der wereldgelijkvormigheid zich alleen bezighoudt met op zichzelf slechte dingen. Dat is niet waar! Christus zegt: „Indien uw oog u ergert, dat is tot zonde verleidt, of indien uw hand u ergert, dat is tot zonde verleidt, ruk uit, en houw af.” Oog en hand zijn niet op zichzelf zondige dingen, maar gaven Gods. Zo kunnen wij ook allerlei gaven Gods maken tot zonden. Indien ons geluk, onze gezondheid, ons gezin, onze zaken, onze kinderen, ons ideaal het een en het al wordt in ons leven, is dat de gruwelijke zonde van wereldgelijkvormigheid. Er zijn mensen, die dat maar niet verstaan. Mensen, die heftig toornen tegen één bepaalde vorm van wereldgelijkvormigheid, die soms opkomt uit een gebrek aan culturele vorming en culturele behoefte, mensen, die toornen tegen toneel en dergelijke, en denken dat dit alleen wereldgelijkvormigheid is, terwijl zij vastzitten aan hun gezondheid, aan hun zaken, aan hun erfenis of spaarduitjes, aan hun levensideaal, aan hun kind. Dat blijkt ook wanneer zij op het moment dat God die op zichzelf goede zaken afneemt, niet getroost kunnen zijn, omdat zij deze dingen niet bezaten als niet-bezittende. Een mens is alleen niet wereldgelijkvormig, wanneer hij bezit als niet-bezittende. Wanneer wij niet worden vastgehouden door de dingen van het leven, maar dat wij zelf de dingen koninklijk vasthouden, zó vasthouden dat wij elk ogenblik bereid zijn weer los te laten.

Uit dit alles blijkt dat de wereldgelijkvormige mist de juiste maatstaf tot beoordeling van de dingen van deze wereld. Dat hij een waardemeter erop na houdt, waarin God niet de hoogste waarde en het hoogste goed is.

De wereldgelijkvormige trekt alle dingen scheef en ziet de dingen niet in de juiste verhoudingen.

De Heilige Schrift is één geweldig profetisch getuigenis om de mens te verlossen van de zonde tegen het eerste gebod: gij zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. Dat is de nood van het mensenleven. Alle zonden zijn terug te leiden tot zonden tegen het eerste gebod, de zonde van de afgoderij, de zonde van de wereldgelijkvormigheid.

De wereldgelijkvormige denkt dat het gebied van zijn leven ligt in de dingen van dit leven, in wat wij hebben en niet in wat wij zijn voor God en in God. Degene, die verlost wordt van de wereldgelijkvormigheid is de mens die kan zingen van het

hoogste goed en die is getroost, wanneer hem alles ontvalt, omdat hij God overhoudt. Wanneer zelfs zijn vlees en hart bezwijken, dan is God zijn burcht, zijn rots, zijn deel en eeuwig goed.

De zonde van de wereldgelijkvormigheid zien wij heel sterk in het gezin van Jacob en in de geschiedenis van Israël, vooral ook in de geschiedenis van de stam Aser.

b. Gezinsfeer

De geschiedenis van het gezin van Jacob is niet zo heel mooi, omdat de geschiedenis van het huwelijk van Jacob met Rachel en Lea, en dan nog die verhouding met die twee slavinnen Bilha en Zilpa niet zo mooi is.

Het is de geschiedenis van de verwereldlijking van een godsdienstig gezin. Dat huwelijk begon al zo lelijk. Laban, de vader van Rachel en Lea, was een duitendief. En Jacob eigenlijk niet minder. Daarom botsten deze twee mensen zo fel tegen elkander. Die twee waren aan elkaar gewaagd. Die twee waren schaakspelers op het schaakbord van dit leven. Wie kan de voordeligste zet doen?

De hele sfeer in dat gezin is materialistisch, men denkt in schapen en in vee. Die vertegenwoordigen de grootste en hoogste waarde. Daaraan worden allerlei hogere waarden opgeofferd. Dit is de afgodendienst der wereldgelijkvormigheid. Laban heeft nooit eens genoeg, hij wil steeds rijker worden, hij is altijd bang tekort te zullen schieten, en Jacob eveneens. En daarom rekenen zij op een stiekeme manier en sjacheren steeds naar zichzelf toe. En hoe meer zij materieel winnen, des te meer verliezen zij geestelijk.

Het gaat hun goed in de wereld, maar zichzelf worden er slechter van.

Immers de ene zonde roept de andere wakker. Om in een bepaalde zonde zich te kunnen handhaven, moet men altijd de hulp oproepen van nieuwe zonden.

Het wordt een kluwen, waarin zij verward raken. Het gieren op bezit scheidt telkens nieuwe problemen en geeft nieuwe schade en verwoesting aan de ziel.

De dienst van Mammon is wel heel hard, want alles en nog wat moet geofferd worden op het altaar van deze afgod. De offers van eerlijkheid en trouw, van rust en tevredenheid, van dankbaarheid en blijdschap, van huwelijksgeluk en gezinsgeluk, de offers van de zuivere sfeer in het gezin, ja zelfs het waarachtige geluk van de kinderen wordt opgeofferd aan de demonie van het

bezit. Laban heeft veel op zijn geweten. Hij heeft ook aan zijn hebzucht het geluk van zijn beide dochters geofferd. Lea en Rachel, de beide vrouwen hebben het samen erg zwaar.

Aan de oorsprong van dit huwelijk kleeft de zonde van de hebzucht van Laban en Jacob. En deze zonde wrekt zich in het hele huwelijksleven en in het leven van de kinderen. De kinderen trekken ook straks partij, de een tegen de ander en de zonde vreet voort in de geslachten. Uit een slecht gezin groeit een slechte wereld. Om het anders te zeggen, er is een bepaalde stijl van leven ontstaan in die familie. Er is verwereldlijking gekomen. Die kinderen groeien op in een geestelijk onzuiver klimaat. Zij hebben in hun vader het voorbeeld der handigheid gezien en in hun moeder het voorbeeld van afgunst en ruzie. En die zonden werden ook nog deugden genoemd. Zij prezen de handigheid boven de waarachtigheid, en zij prezen de ruzie, het flink van je af bekken, boven de lankmoedigheid en de zachtmoedigheid om het kruis om Christus' wil te dragen.

Wat heerste daar een geest van verwereldlijking in dat gezin! Wat is dat gruwelijk, wanneer onze kinderen in een bepaald bedorven geestelijk klimaat leven. Wanneer de wet geldt: het goed hebben is meer waard dan goed zijn. Typerend zijn de uitdrukkingen die we telkens horen: mijn dochter heeft het toch zo goed, of: mijn kinderen hebben het toch zo goed, of: mijn dochter is zo goed getrouwd. En als men dan verder praat, dan blijkt het dikwijls, dat het goed hebben ten koste is gegaan van het goed zijn.

Mijn zoon heeft het ver gebracht in de wereld. Dat is dikwijls belangrijker dan de uitroep: mijn zoon heeft het ver gebracht in het Koninkrijk Gods. Slagen voor deze wereld is nog wat anders dan slagen voor de hemel. Naam hebben bij mensen, dat kán betekenen dat wij naamlozen zijn bij God. En dit was ook de gruwel van de wereldgelijkvormigheid, het eenzijdig geconcentreerd zijn op het aardse succes en op het aardse bezit ten koste van geestelijke waarden.

En nu is Jacob aan het einde van zijn leven en hij moet nu de bittere vruchten plukken van een verwereldlijkte levensstijl: hij moet gaan zegenen. Dat wil eigenlijk zeggen: hij moet gaan oogsten wat hij zelf gezaaid heeft. En wat hij gezaaid heeft, is niet mooi. Hij krijgt de eigen zonden in zijn kinderen weer terug. De wonden worden weer opgehaald en wat vergeten is, komt weer klaar voor hem te staan, en elk kind vertegenwoordigt een fase uit zijn zondig wereldgelijkvormig huwelijksleven. Jacob zal dit kruis moeten aanvaarden. Na Dan en Gad, kinderen der

slavinnen, komt nu ook Aser. Weer een kind van Lea. Zogenaamd van Lea, want het is een kind van Zilpa. Eerst was Gad geboren. Toen had Lea al getriomfeerd: er komt verwachting, hoop, door het grote getal kinderen dat ik heb. En Rachel moest dit hoongelach en deze uitdaging horen in haar tent. En nu nog een kind, het is nog niet afgelopen. Aser, dat betekent geluk, succes. Ja, dit woord Aser heeft eigenlijk een diepere betekenis, maar het heeft voor Lea een wereldgelijkvormige betekenis. Ditzelfde woord Aser, gelukzaligheid, gebruikt de Heilige Schrift ook in de verrukkelijke psalm: „Welgelukzalig is de mens wiens zonden vergeven zijn” en „Welgelukzalig de mens, die de God Jacobs ter hulp heeft”.

Aser, zaligheid. Maar Lea berooft deze zaligheid geheel van haar geestelijke, eeuwige betekenis en maakt het door en door werelds. Dit geluk is mensengeluk, aards geluk, waarover de engelen Gods niet, maar wel de vrouwen in de buurt, die op de hand van de verschopte Lea zijn, kunnen juichen. Jan Publiek wrijft in de handen en zegt: Wat fijn voor Lea, lekker, net goed. „De dochters mijns volks zullen mij gelukkig, Aser, heten.”

Wee onzer, indien het vlees ons zalig noemt. Wees op uw hoede, wanneer Jan Publiek u gelukkig noemt. Dat zal het verwereldlijkte geluk zijn, het verbanaliseerde geluk. O, wat is het toch vreselijk, wanneer een mens een vroom woord op de lippen kan nemen voor een goddeloze zaak, een zaak en een geluk, waar God geen plaats in heeft.

Is dit niet telkens de nood bij al die kinderen die geboren worden, behalve dan bij Juda. Telkens is het één grote ontadeling en degradatie van de geestelijke waarden. Hier is alles natuur en geen geest, alles natuur en geen genade, alles menselijk en niet goddelijk.

Daar komt nu deze kerel van melk en bloed voor de oude Jacob staan. Nog hoort Jacob de triomfantelijke roep van Lea in zijn oren, toen dit kind geboren werd: zaligheid, geluk.

Nu, in diezelfde stijl zult gij doorleven. „Zijn brood zal vet zijn, hij zal koninklijke lekkernijen leveren” (Gen. 48 : 20). Aser, een zondagskind. Hij zal het dus goed hebben in de wereld en voortuit komen. Hij zal geen gebrek lijden. Hij is niet geboren voor een stuiver, maar voor een rijksdaalder, hij behoeft geen droog brood te eten, het zal geen kale confectiepakje. Zijn brood zal vet zijn, hij zal koninklijke lekkernijen leveren. En voor de opbrengsten van zijn vruchtbaar land zal hij in ruil kunnen krijgen de grote luxe van goud en zilver uit Tyrus en Sidon.

Mozes bevestigt deze zegen, wanneer hij uitroept: „Aser zij gezegend met zonen, hij zij zijn broederen aangenaam en dope zijn voet in olie.”

Gezegend met zonen, de natuur is rijk, uitbundig rijk voor Aser. Zonen, vele zonen, zoals Lea haar geluk vond in vele zonen. En hij dope zijn voet in olie, hij zal vet zijn van voorspoed, hij loopt te soppen in het vet. Aser ontvangt het beste erfdeel in Kanaän op natuurlijk gebied. Wellicht het meest vruchtbare land in het noorden, dat nog het voordeel heeft ook aan de zee te liggen. Landbouw, veeteelt, zeehavens. En beschutting van het gebergte tegen de woestijnwind. Gij zijt gelukkig, voorspoedig. Maar uw aards geluk moet verdiept worden tot hemelse zaligheid. Gij leeft voortdurend in de verzoeking om dit geluk los te maken van de gelukaanbrenger, God Zelf. Neen Aser, gij behoeft niet te wonen op de arme Drentse hei, die intussen geen arme Drentse hei meer is. Gij behoeft niet hard te ploeteren op een schrale bodem om er nog wat uit te halen. Gij behoort tot de grote boeren met prachtige, koninklijke boerderijen. Een natuurlijke zegen. Maar zal deze zegen uw vloek worden?

In het Oude Testament wordt veel gesproken en beloofd van aardse zegen, maar toch altijd als symbool van geestelijke zegen. In het Oude Testament is God kwistig met het uitstrooien van natuurlijke aardse zegen, maar niet verwereldlijkt, niet op zichzelf. De aardse zegen wordt altijd verbonden aan het doen van Gods geboden, het wandelen in Zijn weg, de gemeenschap met de Here. De aardse zegen bedoelt God in het Oude Testament als symbool van Zijn gunst, als teken van Zijn genade en liefde, als profetie van het messiaanse rijk, als belofte en heenwijzing naar de onaantastbare hemelse zaligheid, als een signaalstoot van het Koninkrijk Gods. Dat is de zin van het aards geluk. Neem die zin weg en alles is platvloers heidendom geworden en afgodendienst.

Nu, Aser ziet het natuurlijke niet met geestelijke ogen en daarom verstaat hij ook niet de functie van het aards geluk als dienst en profetie van het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid. En daarom kan hij ook niet met het aards geluk niet dienen, maar alleen ervan genieten. En als hij zich niet bekeert, geniet hij zich dood, precies als Ruben.

Het schijnt wel erg moeilijk te zijn, wanneer wij het goed hebben in dit leven, om te zingen: „Want Uw goedertierenheid is beter dan dit leven.” En Psalm 22 zegt, dat de zachtmoedigen zullen eten en verzadigd worden. „Zij zullen de Here prijzen, die Hem zoeken. Ulieder hart zal in eeuwigheid leven.” Hieruit blijkt wel,

dat de volle maaltijd van het leven pas zin en waarde krijgt in de lofprijzing van de Here.

Aser wordt verzocht in zijn rijkdom, precies als die jongeman die tot Jezus kwam en wel godsdienstig wilde zijn en Jezus wilde volgen, maar niet onder de grondwet van het Koninkrijk Gods, dat de goedertierenheid des Heren beter en meer is dan al onze schatten. Deze jongeman, hoe zedelijk hoogstaand en hoe vroom op zijn manier en hoe misschien strijdend tegen allerlei vormen van wereldgelijkvormigheid, is zelf door en door wereldgelijkvormig, omdat hij zijn vele goederen meer acht dan Jezus Christus, omdat hij niet bereid is dit alles om Christus' wil los te laten, omdat hij zijn rijkdom niet de juiste plaats en betekenis heeft gegeven, omdat hij het in zichzelf en niet in God bezit. Dan is een mens wereldgelijkvormig, rijk in de wereld, arm in God. Zulke mensen zijn niet vertroost, wanneer alles wordt afgenomen en deze jongeman ging bedroefd heen.

Het begint al vroeg, dat Aser valt in de verzoeking van wereldgelijkvormigheid. Ook Aser is ongehoorzaam, want in Richt. 1 : 31 en 32 lezen wij: „Aser verdreef de inwoners van Acco niet, noch de inwoners van Sidon, noch van Achlab, noch van Achsib, noch van Chelba, noch van Afik, noch van Rechob; maar de Aserieten woonden in het midden der Kanaänieten, die in het land woonden, want zij verdreven hen niet.”

Aser bezondigt zich dus vanuit die wereldgelijkvormigheid, dat zij de wereld laten temidden van het volk Israël. En straks zal het blijken, dat de geestelijke kracht van Aser niet de heidenwereld heeft geheiligd, maar omgekeerd, dat het heidendom geestelijk sterker was dan Aser, zodat Aser steeds meer verwereldlijkte en de goden der heidenen naliep.

Dat is heel begrijpelijk vanuit de mentaliteit van de wereldgelijkvormigheid. En Debora slingert als een fel verwijt de vloek naar Aser, die hoewel rijk en machtig zich niet heeft gegeven in de dienst des Heren en de dienst aan het volk, om het volk te verlossen uit de tyrannie en de terreur der heidenen. Zij roept Aser toe in Richt. 5 : 17b: „Aser zat aan de zeehaven en bleef in zijn gescheurde plaatsen.”

Aser verborg dus zijn talenten in een zweetdoek uit angst die te verliezen. Maar het merkwaardige is, dat Aser eigenlijk niet bezit, niet eeuwig bezit, zolang hij zelf bezit zonder te geven. Immers, in het Koninkrijk Gods heerst de onverbiddelijke wet, dat wij in Gods oog alleen datgene bezitten, wat wij bereid zijn te geven. Wij bezitten voor zover wij geven. Aser begint daar de ziellose en geesteloze historie van dikke erfenissen aan kinderen

over te dragen. Het enige evenement is de notariële acte. Het enige wat gij van Aser kunt zeggen, is de laffe heldhaftigheid van de brandkast en van het stomme bezit en van de weelderige landerijen, zonder dat deze stoffelijke waarden in dienst worden gesteld van geestelijke waarden.

O, die vetheid, die voorspoed, die tijdelijke rijkdom is op zichzelf geen zonde. Natuurlijk niet. Laat de voet van Aser maar druipen van olie. Gods Woord ziet liever rijkdom dan armoede, liever een volle maaltijd dan een lege tafel. Maar Gods Woord ziet tegelijkertijd, omdat ons hart zo slecht is, het ontzaglijke gevaar van rijkdom en voorspoed. Wanneer deze vetheid egoïstisch wordt verbruikt, dan krijgen wij de walgelijke karikatuur van deze grootheid, namelijk koninklijke lekkernijen.

Als het bezit en welvaart getypeerd moeten worden als lekkernij, dan is de geestelijke adeldom en het waarachtig koninklijke eruit. Dan klinkt het als een spot: koninklijke lekkernijen. Als van het koninklijke alleen de lekkernijen zijn overgebleven, en wanneer wij niets anders zien dan een fuivende genietende koning, dan is alles verloren.

Sla de bladzijden van de geschiedenis van Aser maar op en het is voor een zeer groot gedeelte de geschiedenis van aardse welvaart zonder geestelijke verheffing.

„Hoe bezwaarlijk is het dat een rijke het Koninkrijk Gods ingaat. Eerder gaat een kemel door het oog van een naald.” De gevaarlijke rijkdom. Het is alsof wij de apostel Jacobus horen boetprediken over de geestelijke kinderen van Aser: „Huilt en weent gij rijken, over uw ellendigheden, die over u komen. Uw rijkdom is verrot en uw klederen zijn van de motten gegeten; gij hebt lekkerlijk geleefd op de aarde en wellusten gevolgd, gij hebt uw harten gevoed als in een dag der slachting.”

Jacobus richt zich hier tot de mensen, die menen het evangelie van Christus aangenomen te hebben, maar die de consequenties en zelfs het hart van het evangelie niet verstaan. Jacobus protesteert hier tegen mensen die nog niet begrepen hebben, dat in het Koninkrijk Gods totaal andere waarden domineren en dat niet het hoogste is, of wij lekkerlijk kunnen leven en of wij het zo goed hebben en schatten kunnen vergaderen, maar dat dit het hoogste is, dat wij woekeren met de gaven die God ons geeft in dienst van God en van de gemeenschap. De mensen die Jacobus aanspreekt, zijn mensen die op het altaar van de hebzucht alle mogelijke geestelijke en zedelijke waarden offeren. Zij verkorten het loon, zij offeren gerechtigheid en liefde tot de naaste op, alleen maar om het beter

en nóg beter te hebben, terwijl zij steeds slechter en slechter worden.

Dit is de nood der wereldgelijkvormigheid door alle eeuwen heen: ik wil het goed hebben, in plaats van: ik wil goed zijn door Jezus Christus onze Heer.

O, wij behoeven daarvoor niet schatrijk te zijn, om in de zonde van Aser te vallen. Wij behoeven daarvoor geen miljonair te zijn of tonnen te bezitten, dat de zegen verandert in een vloek. Elke rijkdom, elke schat, elk talent, elke verkwikking, elk stukje geluk, dat God ons geeft, ook elk geestelijk talent, dat we uitsluitend voor onszelf, voor ons eigen genot, in persoonlijk of collectief egoïsme van gezin, van stand of kerk gebruiken, zonder er mee te dienen deze wereld, die in nood is, zonder het belang van Gods Rijk te zien, wordt een vloek.

Schijnbaar was het zulk een prachtzegen over Aser. Zeker, Aser was een zondagskind en alles ging voor de wind.

Maar wat is nu onze levensgeschiedenis? God bladert ook door ons levensboek. Waar staan onze bladzijden van vol? Van de dienst aan de naaste? Of druipet het alleen van olie en aards geluk en koninklijke lekkernijen?

Dit aards geluk moet worden hemelse zaligheid, eeuwig geluk, dat is bekering en geloof in God. Het moet worden de zegegang des geestes boven de natuur: Want beter dan dit tijdelijk leven zijn Uwe goedertierenheiden.

God beware ons voor de ontstellende zonde, waarmee wij onze kinderen zo onuitsprekelijk veel geestelijke schade kunnen berokkenen, dat wij voorbeelden zijn in de Aser-zonden. Wij ontmoeten gezinnen, waarvan het geestelijk klimaat door en door verpest is, waar de kinderen van de ouders reeds leren, dat de liefde bij zichzelf begint, en dat een ander toch niet voor je zorgt, en dat ieder het voor zichzelf moet opnemen, en dat een mens de hele wereld niet op zijn hals kan nemen. Door en door verpest is het klimaat van die gezinnen, waarin als hoogste wijsheid gehuldigd wordt dat wij het zo goed mogelijk moeten hebben in de wereld zonder ons te bekommeren om goed te zijn; waarin het halen meer waarde heeft dan het geven.

In de zielszorg merken wij telkens, dat ondanks het feit dat mensen gedurig naar de kerk gaan, zij toch van het evangelie van het Koninkrijk Gods zo bitter weinig, soms totaal niets verstaan zodat het spreken vanuit de wereld van het Koninkrijk Gods voor zulke mensen in een volstrekt vreemde taal geschiedt. Het godsdienstig leven is voor hen niets anders dan een sausje over hun natuurlijk onbekeerd leven.

Het is gruwelijk wanneer wij bijvoorbeeld kapitalistisch en liberalistisch denken en daarbij voor ons particulier leventje een apart vakje hebben, waardoor wij hopen, dat wij ook nog in de hemel komen. Dat is niets anders dan kapitalisme en liberalisme overgoten met een sausje piëtisme.

Dit soort vroomheid is gruwelijk. Dan denk ik weer aan het woord van Jacobus en het woord van de profeten en bovenal aan het woord van Jezus Christus, hoe Hij getoerd heeft tegen deze geest van wereldgelijkvormigheid, waarin praktisch gesproken het aardse bezit en het goed hebben ver boven alle waarden van het Koninkrijk Gods worden verheven.

Laten wij toch bedacht zijn op de steer in ons gezin, het geestelijk klimaat, waarin de nieuwe mens kan ademhalen, waar het Koninkrijk Gods en zijn gerechtigheid komt.

c. Geluk verdiept tot zaligheid

„En er was Anna, een profetes, een dochter van Fanuël, uit de stam van Aser. Deze was tot grote ouderdom gekomen, welke met haar man zeven jaren had geleefd van haar maagdom af” (Luk. 2 : 36).

Anna, Fanuël, Aser! Wat een namen, wat een betekenis!

Anna betekent genadegift, kind van de bedeling, onverdiende gift, kind van Gods armenzorg, zalig zijn de armen.

Wij zouden zeggen: precies het omgekeerde van de structuur van de stam Aser, die te rijk was om van giften en gunsten te leven. Dochter van Fanuël. Fanuël is de Griekse vorm van Pniël. Haar vader heette eigenlijk Pniël: ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht. Een Jabbok-figuur. Een man wiens oog open was gegaan voor een geestelijke wereld, voor de onzienlijke God. Een man die over de vetheid van dit leven zag de volle beek van wellust uit Gods huis en van Gods genade.

Wat een namen. Wij zouden zo zeggen, namen die eigenlijk niet thuishoren in de stam Aser. Helemaal geen rijke materialistische namen. Anna – genadegift; Fanuël – ik heb God gezien. Een profetes, iemand met een profetische levenswijze. Iemand die geleerd heeft niet meer door vleselijke ogen het geluk te zien, maar door geestelijke ogen te zien naar de zaligheid. Iemand die door Gods ogen heeft leren zien, zodat het geluk uit de stam Aser verdiept is tot zaligheid. Eindelijk bereikt hier deze stam zijn hoogtepunt, zijn geestelijk hoogtepunt. Eindelijk krijgt Aser nu waarachtig geluk. En dit geluk heeft nu een eeuwige inhoud,

verlost van de wereldgelijkvormige inhoud.

Anna verwacht ook geluk, maar nu heel anders. Op Uw zaligheid wacht ik, o Here. Anna was geen zondagskind en was niet voor aards geluk geboren. Anna at geen koninklijke lekkernijen en haar voet droop niet van olie. Zij werd ook niet gelukkig geprezen door vleselijk gezinde dochter van het volk. Ach, wat een stakker en een eenzame ziel. Wat heeft ze eigenlijk aan haar leven. Je moet ze maar zien gaan elke dag naar de kerk.

Maar de engelen spraken er anders over en zeiden niet: wat een stakker, maar: wat een waarachtig koningskind. „Zij week niet van de tempel, dag en nacht, vastende en biddende.” De oude stakker van vierentachtig jaar oud was weduwe en leefde meer dan zestig jaar eenzaam, zonder haar man, zonder haar glorie en zonder haar aards geluk. Goddank, dat zij alle aards geluk schade en drek heeft leren achten om de uitnemendheid van Jezus Christus. Zij eet droog brood als weduwe en kan daarbij nog vasten. Zij woont niet op een grote boerderij in Aser, weelderig en groot. Maar zij woont eigenlijk nog veel deftiger, in de tempel Gods. Zij spaart niet om dikke erfenissen achter te laten voor haar kinderen, die zij niet heeft, maar zij offert in de tempel voor des Heren dienst. Zij is meer bekend op het kerkelijk bureau dan op het notariskantoor. Wat een eeuwigheidskind! Kan er uit Aser iets goeds voortkomen? Wie kan dan uit de stam Aser, die zo rijk en verrijkt is, zalig worden? Gaat hier dan een kern door het oog van een naald? Ja, wat bij mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God. Anna, kind van Aser, gij zijt nu geworden niet kind van het grootgrondbezit, maar van de goddelijke bedeling, van de goddelijke zorg, van de goddelijke genade. Die brood eet en water drinkt als de gewisheid van Gods verbondstrouw. Wat een rijkdom! Wij zien haar, vernieuwd naar jeugd, snellen naar twee eenvoudige mensen, Jozef en Maria, met een armeluiskind in de armen. De ouders kunnen maar een paar duiven offeren, een paar centen in de collecte, zouden wij zeggen. Maar zij speurt hier hemelse, uitbundige rijkdom en zij neemt het kind, het geheim van de waarachtige zaligheid, in de armen. Wat bij Aser onmogelijk was, omdat hij de zaligheid had verwereldlijkt tot aards geluk, dat is bij Jezus mogelijk, Die het aards geluk en het aardse ongeluk verdiepen kan tot hemelse zaligheid.

Och, wie weet hoeveel mensen met schouderophalen dit wonderlijk toneeltje hebben gadegeslagen. Misschien stonden daar wel rijke mensen uit de stam Aser, die dat eigenlijk maar een beetje een ordinair geval vonden, beneden hun stand. Zij werd niet

door de vleeselijke dochters van Aser gelukkig geprezen, maar Anna en Simeon, Jozef en Maria, ja Jezus Christus het Kind, zij hebben contact met de hemel, met een andere adeldom, die uitgaat boven tijdelijke rijkdom en voornaamheid.

Van stand gesproken, God maakt stand, de stand van het kindschap Gods. Anna heeft nu waarachtig leren zingen: Beter dan dit tijdelijk leven zijn Uwe goedertierenheên.

Och, deze psalm zingen we ook in de kerk. Maar in de kerk wringt en woelt het eigenlijke leven van elke dag niet. In de kerk kunnen wij soms zo goedkoop zingen, terwijl wij het niet wáár maken in ons leven. Want God neemt er geen genoeg mee wanneer wij deze psalm zingen in de kerk, terwijl onze levenshouding deze psalm niet uitzingt. Dan zou het voor God toch maar een leugen zijn. Het woord: Beter dan dit tijdelijk leven zijn Uwe goedertierenheên, wanneer het tenminste in waarheid wordt gezongen, zal een stempel op ons leven zetten, zoals de hele levensstijl van Anna dat openbaar maakte. Kunnen onze kinderen in ons gezin het ook merken, dat wij dit zingen in onze daden, in onze mentaliteit? Laten wij toch denken aan de ziel van onze kinderen, dat wij geen schade berokken, dat wij ze niet opvoeden in een verwereldlijkte mentaliteit, maar dat het de geestelijke sfeer moge zijn van het Koninkrijk Gods. Onze kinderen moeten aan ons zien, dat het aards geluk door ons beleefd wordt als een voorteken van hemelse zaligheid. En dat wij het geheim verstaan om in het natuurlijke geestelijk te zijn, zoals in het geestelijke natuurlijk.

Onze kinderen moeten beseffen, dat het in onze winkel en in ons kantoor, op de fabriek en in onze arbeid, in de opvoeding en in de ontspanning, toch eigenlijk alleen gaat om de goedertierenheden des Heren, die geweldig zijn over degenen, die Hem vrezen.

En laten wij schuld belijden, wanneer wij deze gezinssfeer hebben verpest door onze wereldgelijkvormigheid. En laten wij dankbaar zijn als God met zijn slagen komt in ons leven en ons leven knot, zoals ook het leven geknot is in andere stammen van Jacob, om te komen tot deze overwinnende werkelijkheid van het Koninkrijk Gods. Het kan zijn dat God op één moment onze breed uitgegroeide en van vruchten zwaar-beladen levensboom knot, zodat er van onze pronkerige levensboom niets anders overblijft dan een kale stronk. Dan moge het zo zijn, dat wij dan pas de diepe zin van het woord Aser, van het woord geluk gaan verstaan als hemelse zaligheid. Zelig zijn de armen en de armen van geest, zelig met een verdiepte gelukervaring, zoals Anna, de dochter van Fanuël die God heeft gezien, uit de stam van Aser. Zij

verwacht een zaligheid, maar een andere zaligheid. Er zijn mensen, die geestelijk arm en ellendig zijn in hun huwelijk en in hun gezin, en die armoede en holheid en leegheid trachten te bedekken met steeds meer pompeuze praal en opschik en aards geluk. Die mensen etaleren net zolang in de etalage totdat de winkel totaal leeg is. Van hen geldt niet: wat u in de etalage niet vindt, dat vindt u binnen, maar: wat u in de etalage niet vindt, dat vindt u ook niet binnen. Dit is arm en doodziek. Anna was gezond, maar arm. Zij verwachtte het van de andere kant, van God alleen.

Willen wij een gezond volk hebben, een gezonde wereld? Dat kan alleen door een gezond gezin en gezonde kinderen en een gezond huwelijk. Dat kan alleen wanneer het begrip geluk door Jezus Christus is verdiept tot zaligheid. De vette olie, een massa kinderen, de weelde van de natuur zonder God kan de wereld niet helpen. Het beter hebben, steeds beter hebben, zonder beter te zijn is de vloek van de techniek, de vloek van de cultuur, de godloze cultuur zonder zaligheid, zonder Christus Jezus, in deze ontkerstende, ongelukkige wereld, omdat die wereld geluk zoekt buiten Jezus, de Zaligmaker.

Mogen wij als kerk zijn een teken en een getuigenis, dat alleen in Jezus het waarachtige geluk ligt. God moge ons bewaren voor het holle woord, terwijl de werkelijkheid vervluchtigd is, of verwereldlijkt. God moge ons doen belijden in geest en in waarheid, en God geve dat wij naar Jezus heenwijzen, die het aards geluk moest missen tot het allerlaatste toe, om de hemelse zaligheid te kunnen verwerven.

Ook nu weer het kruis, het kruis alléén. Daar ontspringt alles wat waarachtig en heerlijk is.

Het slot van Aser is toch door dit kruis, twaalfduizend verzegelden van de stam Aser, is toch een poort, ook voor Aser.

De nieuwe hemel en de nieuwe aarde zullen ineenvloeien. Zo waarachtig als de nieuwe hemel zal neerdalen op de nieuwe aarde, zal de hemelse zaligheid dalen in het aards geluk. Eindelijk is weer bijeengekomen, wat de zonde heeft gescheiden, aards geluk en hemelse zaligheid. Maar het is één geworden door Jezus Christus. Welgelukzalig is de mens, die de God Jacobs, tòch de God Jacobs, ter hulpe heeft. Jacob, die het zo moeilijk heeft gehad met zijn gezin en nageslacht, met het probleem van aards geluk en hemelse zaligheid.